Ч. 90 (12.746). Львів, неділя 26. квітня 1931. Rocztowa oplata uiszczona ryczaltem. Рік LII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10. II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чверть річно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці і землях Франції, Голандії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 8 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

Індія на переломі.

Події в Індії, які протягом більше року приковували до себе увагу цілого світу, найшли своє закінчення, як відомо, в умові Ганді з б. віцекоролем Індії льордом Ірвіном 4. III. 1931 р. (Новопризначений віце-король Індії льорд Вілінгтон.) Виконавчий комітет національного індуського конґресу затвердив угоду 26. III. ц. р., призначуючи Ганді головою індуської делеґації на другу конференцію круглого стола, яка відбудеться літом ц. р. в Льондоні у ціли сфіналізування угоди. Помимо затвердження угоди, екзекутива індуського конґресу у своїй постанові підкреслила, що остаточним завданням індусів є незалежність їх батьківщини. Таким чином Індія по драматичних випадках минулого року, надалі лишається у рямцях Британської Імперії, тільки має дістати домініяльний устрій. Великий досвід англійських політиків не дозволив перетягти „індуську струну", розуміючи потребу компромісу.

Правда, консервативна преса не перестає виступати проти угодової політики в Індії, називаючи льорда Ірвіна другим Керенським і пророкуючи впедовзі відірвання Індії від Великої Британії. На загал, в опінії розважних людей, уважають угоду з Ганді за одинокий вихід з поважного положення.

Цілковита незалежність Індії та уступлення з неї англійців, про що так багато писала европейська преса, сталиб найбільшою подією наших часів, — настільки велике значіння цього краю є для світа.

До 1905 року небезпечним конкурентом Англії у відношенні до Індії була Росія, яка від 1800 р. постійно не покидала думки про заволодіння Індією. Невдачна японсько-російська війна була переглядом російських сил, та ослабила занепокоєння англійців. 31. VIII. 1907 р. наступає порозуміння англійсько-російське в азійських справах. Порозуміння це не було актом відмови в російській експанзії на сході, лише поділом сфери заінтересувань поміж Англією і Росією на азійському континенті.

Усунення безпосередньої російської небезпеки в Індії, заступають нові клопоти англійців у цьому краю. Війна 1905 року відроджує приспані народи сходу, — в Індії теж розвивається анархістичний рух. У часі світової війни Індія має вже зорганізований національно-визвольний рух, який по невиконанні англійською владою обіцянок даних Індії за її чинну участь у війні, переходить в наступ у 1921 р. та доходить свого апогею в 1929 р.

Забута в революцією 1917 р. російська експанзія на схід, по скріпленні більшовицької влади набирає міцного темпа. До старих випробованих метод російської царської політики, більшовики вводять нові засади більшовицької пропаґанди, розпалюючи антаґонізм, як головну силу у війні з европейцями. Через еманципацію Азії хотять вони завдати удар европейському капіталізмові. В Індії більшовицька пропаґанда находить відповідний ґрунт. Komінтерн, як орган зовнішньої політики совітів, чинно працює поміж робітництвом Індії, намагаючися викликати протианглійські виступи. Він орґанізує між іншим страйки, яких найбільше було в 1920-21 р. Так у першій половині 1920 р. страйкувало 1½ міліона робітників, у другій половині 1920 р. 211 тисяч, а в 1921 р. біля одного міліона.

Рух індуських робітників, який повстав під англійськими впливами, більшовики намагаються опанувати та зреволюціонізувати його. Анексія зовнішньої Монголії, в якої утворено совітську республіку, впливами в китайському Туркестані та Афґаністані більшовики намагаються наблизити свою армію до північних кордонів Індії. В такій некорисній ситуації опинилася непопулярна англійська влада в Індії підчас останніх подій визвольної боротьби індусів. Тому то не тільки сила індуських націоналістів, але й інші зовнішні чинники вплинули на такі далекоїдучі уступки англійської влади в Індії.

Англійські політики зрозуміли, що тільки поважнішими уступками (домініяльний устрій) можна придбати згублені симпатії індуської інтеліґенції та дійсно спацифікувати цей континент, такий важний в господарчій структурі Великої Британії.

Густо заселена (87 мешканців на 1. кв. клм.) Індія відіграє у світовій господарці велику ролю як держава рільнича. Рільництвом займається в Індії 229 міліонів мешканців, коли в промисловости працює тільки 33 міліони, в торговлі 18 міліонів та в гірництві пів міліона.

Річна продукція пшениці в Британській Індії доходить до 98 міліонів квінталів, рижу до 480 міл. кв., що дає більше половини світової продукції рижу, в якій Індія займає перше місце на світі.

В останнє двацятиліття зменшилися засіви пшениці на користь бавовни, як ціннішої культури. Експорт сирівців індуської бавовни доходить до 1/7 загального експорту бавовни, перевищуючи таким чином експорт Єгипту, але уступаючи Сполученим Державам.

Продукція цукрової тростi складає 40 відс. цієї продукції, уступаючи в цьому тільки Яві. Але в продукції чаю Індія займає перше місце на світі. Лише кілька фактичних даних дає поняття про значіння Індії в світовій як також і в британській господарці.

Велика рослинна продукція Індії, котра значно перевищує продукцію Китаю, має свої причини в англійському пануванні. Для іриґації Індії англійці збудували цілу сітку каналів, які піднесли рільничу видатність краю. Великий ринок збуту англійських виробів та джерело сирівців — це Індія, яка по новій конференції круглого стола, має стати домінією.

Л. Л.

Від Тітулєску до Йорґи.

Новий уряд у Румунії — протипартійний.

В Румунії прийшло до зміни уряду. Король звертався кілька разів до політичних партій із зазивом забути всі сварки й непорозуміння та обєднатись для спільної праці в користь держави. Одначе королівські слова не мали успіху. Партійні амбіції були занадто сильно закорінені, аби ріжні політичні групи могли були принести їх в жертву для загального добра. І сталося в Румунії те, про що дехто, що-правда, невиразно натякав, але чого майже ніхто не передбачував: до утворення уряду не тільки непартійного, але й виразно протипартійного.

Місія Тітулеску, який мав за завдання зложити уряд національної концентрації, в котрому повинні були бути заступлені якнайширші політичні, господарські і соціяльні круги Румунії — не повелася. А не повелася тому, бо румунські партії не могли ніяк погодитися між собою щодо розподілу місць в уряді. Не прийшло теж до створення уряду, зложеного з представників нац. сел. партії (провідник Манів), лібералів (пров. Дука) і національної партії (пров. Йорґа). Вичислені провідники не могли теж зговоритися щодо речинця, коли мав би бути розвязаний парлямент і розписані нові вибори (також до гром. рад). Була ще і третя спроба Тітулеску створити рум. уряд, а саме уряд, зложений з самих фахівців. Але й ця справа розбилася, бо ніяк не можна було дійти до порозуміння з наміченими кандидатами.

Остаточно доручення утворити уряд дістав від короля визначний учений проф. Йорґа, який приняв також на себе відповідальність за ситуацію. Очевидно, до нового уряду поставилися політичні партії в більшости ворожо, але ніхто не сумнівається, що уряд Йорґи буде зберігати всі конституційні форми і парляменту не усуне. Покищо відомо тільки те, що новий рум. уряд хоче в принципі працювати з теперішнім парляментом, але готов у кожнім моменті відкликатися до населення і перевести загальні вибори.

Польський Епископат про бебістичний проєкт зміни конституції.

Польський Епископат вислав премієрові Славекові, маршалам сойму і сенату, президіям клюбів: ББ, Народнього Сторонництва, ППС, Християнської Демократії, НПР, Українському та Німецькому Клюбам свої уваги в справі конституції із таким листом: „В залученні маємо честь переслати в імені Епископату Польщі наші уваги до проєкту зміни конституції, предложеного соймові послами клюбу Б. Б. В. Р. (друк ч. 111 сойму Р. П. П.). До предложення повищих уваг спонукала нас журба за добро Річипосполитої, бажання усунути внутрішні роздори і прямування до упрощення відносин церкви до держави, чим безсумнівно усунемо дискусії й непорозуміння, немилі кожному урядові Річипосполитої та Епископатові. Якщо зайшлаб потреба вияснення наших поглядів, Бюро Епископату служить ними радо".

Підписали: Кардинал Каковський і примас Гльонд.

В увагах Епископату сказано між іншим, що Епископат, уважаючи релігійне життя за основу розвитку Польщі, не може не звернути уваги на той факт, що в проєкті конституції клюб ББ поминув вступну декларацію з 17. III. 1921 р., яка зачиналась словами: „В імя Всемогучого Бога і т. д.", чим ББ зірвав із традицією й минувшиною Польщі. Крім цього цей проєкт і дальшими точками надає конституції таке значіння, на яке католицький табор згодитись не може.

Проєкт конституції Б. Б. В. Р. оминаючи

Бога, голосить, що остаточним джерелом всякої влади не є Бог, але що „безпосереднім джерелом влади Річипосполитої є нарід“. В 2. статті конституції проект ББ. не згадав перед ким президент складає присягу. В інших точках проєкту конституції ББ. розминувся з релігійним світоглядом, а саме в справах релігійного виховання в школах і в справах шлюбів.

В справах шкільництва Епископат Польщі вважає науку релігії в приватних школах також обовязковою, а щодо релігій некатолицьких, яким проект конституції заперечує рівноправність і свободу, Епископат звертає увагу, що релігія римо-католицька повинна заняти становище виразніше упривілійоване.

—o—

Український Клюб до катальонців.

Українська Парляментарна Репрезентація у Варшаві вислала привітну телеграму у французькій мові до президента Катальонської Республики Масії в Барсельоні, в якій висловлює свою радість з приводу того, що Катальонія здобула самостійність і бажає катальонському народові якнайкращого розвитку у власній державі. Телеграму підписав в імени УПР президент д-р Антін Горбачевський.

—o—

Конституція і позичка.

(Від нашого кореспондента.)

Варшава, 23. квітня 1931.

Надзвичайна сесія сойму була скликана після довгого попереднього заповідання її і — цілком несподівано. Говорено, що скличуть її для справи конституції, для полагодження законопроєктів про самоврядування, то знову для справ, звязаних з господарською крізою, і всі теж соймові клюби рахувалися з можливістю, що ті справи швидко стануть предметом парляментарних нарад, згідно з підкреслюванням їх ваги та негайного значіння самими таки проурядовими колами. Але надзвичайну сесію скликано для справи — т. зв. експльоатаційної позички для будови залізничої лінії з Горішнього Шлеська до Ґдині. Ту бодай єдину причину подав президент польської республики у своєму декреті про скликання сесії. Мало того: маршал сойму, покликуючися на президентський декрет, не дозволив скликати якунебудь іншу комісію поза тою, яка потрібна для даної одної справи (получені скарбово-комунікаційні комісії) та відмовився прийняти якінебудь посольські внески. На цім тлі вибухнула відразу суперечка, яка перетворилася у цілком неочікуваний новий конституційний конфлікт, який усунув у тінь саму позичку й висунув на чоло всіх актуальних справ знову устроєві спори й завзяту полеміку на тему метод правління.

Опозиція обурилася, що оце вперше на практиці унеможливлено посольську законодатну ініціятиву, яку заґарантувала конституція. Нема, мовляв, ніде сказано, що якунебудь соймову сесію, звичайну чи надзвичайну, хтонебудь може обмежити до точно спрецизованих справ. Президент міг — кажуть речники опозиції — пояснювати у своєму декреті мотиви, що його спонукали скликати сесію, однак це не є тотожне з забороною торкатися інших справ. Ця остання інтерпретація є — обурюється опозиція — яскравим нарушенням обовязуючої конституції та впроваджуванням в життя шляхом „доконаних фактів“ постанов — конституційного проєкту ББ., який ще спочиває в комісії! Річ ясна, що проурядова преса так само палко обурюється на „демаґоґію“ опозиції, на нове втягання у вир політичної боротьби особи президента, на софістичне трактування постанов конституції і т. д.

Серед таких настроїв відкрито надзвичайну сесію сойму. Опозиція згори рішила „вияснити ситуацію“ та виступила з одного боку з демонстративними деклараціями, з другогож зголосила цілу низку внесків в гостро актуальних справах: знижки урядничих платень, безробіття, хліборобської крізи, будівельного руху і т. д. Канцелярія сойму внесків не прийняла, а маршал сойму відібрав промовцям голос. І вийшов з місця скандал: цілісінька опозиція, себто всі посли за виїмком клюбу ББ, демонстративно вийшли зі салі — з окликами „Хай живе конституція!“ Щойно в цьому моменті стала мабуть і всім членам уряду та ББ очевидною груба помилка, яку зробив маршал сойму: що шкодило дозволити лідерам опозиції спокійно відчитати короткі заяви, які в цьому соймі, при істнуючому укладі сил, і так не мають ніякої реальної сили та роблять назовні далеко менше враження, ніж нове драстичне продемонстрування „ад окульос“ цілого світа— одноцілого фронту всіх польських і непольських клюбів від правиці до лівиці включно проти урядового клюбу ББ! Річ ясна, що опозиція негайно рішила використати конюнктуру для продовжування демонстрації і льоґічно — зголосила внесок недовіря маршалові Світальському, ят й буде відкинений знову виключно голосами ББ.

В цій ситуації, серед такої напруженої атмосфери, радить скарбово-комунікаційна комісія над предложеним законопроєктом міністра комунікації „про віддання „Французько-польському Залізничому Т-ву“, Акційній Спілці в Парижі, залізниці Нові Герби—Ґдиня з бічницею Сємковіце—Ченстохова до експльоатації та про видачу державної поруки“. Ясна річ, що фаховий, мериторичний розгляд цієї трансакції вимагав би окремого трактату,— але він теж зовсім зайвий, а зокрема для нас, українців, цілком нецікавий. Можна хіба вияснити деякі непорозуміння, які моглиб виринути у звязку з тріюмфальним розтрубленням санаційними фанфарами успіху „великої французької позички“. Отже взагалі тут нема мови про позичку. Це експльоатаційна концесія ґрупі французьких капіталістів, яка передбачує льокату одного міліярда франків (ок. 350 міл. зол.) в залізничий шлях з метою тягнути з нього зиски впродовж 45-ти літ. Готівкою державний скарб побачить суму мінімальну (кількадесять міл. зол.) і то титулом звороту частини зроблених вже витрат. Решта капіталу має вплинути у трьох траншах; держава платить за інвестований капітал 9,37 відс. (номінально $6^1/_2$), крім того ґарантує сплату капіталів і відсотків, коштів обслуги облігаційних позичок і закордонних податків від тих позичок, дає право заставу на державних нерухомостях і відповідає за евентуальний дефіцит підприємства. До того доходить сила подробиць, які викликують поважні сумніви, як нпр.: назначання спеціяльного французького контрольора („мандатаря“), залежність від надзірної ради, яка в більшості є французька, вилучення спірних справ зпід компетенції польських судів і т. д. Не менше сумнівної вартости мають, мабуть, для Польщі й політичні моменти трансакції, які ніби зацікавлюють французький капітал у польському стані посілання на Шлеську й Поморі, але одночасно — вводять посторонній чинник у Поморя і таким робом його посередньо інтерналізують. Не дивно, що з усіх тих причин польська опозиційна преса бє у трівогу, а оборона такої „позички“ не належить до речей ані приємних ані вдячних. *(ік).*

Несвідомість чи невідповдальність.

„Нове Село“ хоче оздоровлюватти Товарисво „Сільський Господар“ !?

В ґазетці „Нове Село“, яка появляється від року у Львові поміщена стаття, в якій лають провід „Сільського Господаря“ за те, що: 1) скликав Заг. Збори на „невідповідний“ час, щоби, мовляв, селяни не приїхали і щоби не мати таких бурливих зборів, як в попередньому році; 2) що розіслано звідомлення тільки філіям „Сіль. Господаря“, а не видруковано; 3) що ходять слухи, немов то Т-во „проїло“ ціле своє майно в висоті 600.000 зол., а ніхто цього не простує; 4) що зїдаючи майно, не робить аґрономічної роботи, а навіть редукує на повітах і тих аґрономів, що були; 5) що в Раді „Сіл. Господаря“ є тільки двох селян, а тому провід „Сіль. Господаря“... „не відчуває потреб села“... У висліді цих закидів „Нове Село“ закликає „...Ідім на Заг. Збори з кличем: „Сіл. Господар“ мусить вже раз стати живим селянським товариством!“.

Наперед пояснення на закиди: 1) Заг. Збори „Сіл. Господаря“ відбуваються згідно зі статутом в 4-и місяці по закінченні ділового року, щоби можна зробити звідомлення, замкнення і білянс та перевести через президію і Раду Т-ва, а потім піддати всю працю докладній провірці Контрольної Комісії (тепер в її складі: один директор Р. С. У. К., один директор „Маслосоюзу“ й один інжинір-аґроном — отже дійсні фахівці!), а це чейже вимагає трохи часу; 2) звідомлення розіслано не тільки філіям „Сіл. Господаря“, але також усім укр. центральним установам: кооперативним, культурним, економічним і науковим та всім Повітовим Союзам Кооператив і пресі; друкувати звідомлення нема за що, бо колиб надрукували, то „Н. Село“ напевно вважалоб це „витратою майна“, як це підносив його редактор на двох останніх Заг. Зборах „Сіл. Господаря“; 3) слухи про „протрачення 600.000 зол. є злобною демаґоґією „Нового Села“, яке ведене саме деякими аґрономами знає, що це неправда, а пускає „бомбу“, щоби руїнницькими засобами пімститися за особисті порахунки в ньому своїх редакторів, про що нижче; теперішній білянс „Сіл. Господаря“ за пів 1929 року і цілий 1930 р. виказує страту 77.000 зол., при чім за самі відсотки від довгів заплачено 24.000 зол., саме тому, бо не продано тоді частини недвижимостей і не вирівнано довгів, та, що удержувано дорогих, а мало корисних у праці референтів, якими були теперішні редактори „Нового Слова“; в цьому дефіциті є теж примусова, владою наказана, віднова камяниці 10.000 зол., а також 2.689 зол., які випроцесував від Т-ва у польському суді інж. Воробець, редактор „Нового Слова“, не дивлячись на те, що це „селянське майно“ — як його називає „Н. Село“ — при чім опирався тільки на постанові польського закону, а не власній потребі, бо мав тоді платну посаду в часописі „Народня Справа“ (з якою теж скоро розійшовся).

Моральна сторінка такого поступовання з селянською орґанізацією та її фондами, за які так побивається „Нове Село“, є предметом розгляду мирового суду між Т-вом „Сіл. Господар“ і тим, що ставив на Виділі „Сіл. Господаря“ внесок на прийняття до відома резиґнації інж. Воробця зі служби, а тепер є його сторонником і теж редактором „Н. Села“ інж. Ол. Охримом. За ці гроші, випроцесовані від „Сіл. Гсподаря“, можна було вдержати одного аґронома на повіті через цілий рік! З цього видно ясно, як лежить на серці панам з „Нового Села“ добро селянської орґанізації і дбайливість за її селянські гроші

4) За решту дефіциту, себто за 40.000 зол., який повстав наслідком невплачення кооперацією і кружками вкладок (фатальний господарський рік і пацифікація!), зроблено досить фахової роботи, що ясно виходить зі звідомлення Т-ва. Зроблено більше, ніж тоді, коли інж. Воробець був аґротехнічним референтом і не дав ніяких вислідів з досвідів (перегляньте теперішні зразкові звідомлення!) та не провірював праці аґрономів, хоч гроші на це були чималі. Зроблено теж більше, ніж тоді, як інж. Охрим вів рахунковість, на що видано поверх 3.000 зол., а звіту й опрацьовання і досі нема. Тоді то треба було працювати в селянській орґанізації!

Аґрономів на повітах не удержує і не редукує „Сіл. Господар“ — а кооперація, яка через крізу обмежила передовсім число аґрономів. Тут треба відмітити, що у дирекції „Сіл. Господаря“ є тільки один директор платний; один директор оплачуваний „Маслосоюзом“, але й цеї платні не бере в цілости, бо добровільно зрікся її частини на користь Товариства; третій працює даром, а заробляє на життя як урядовець в іншій установі. Як це виглядає в порівнанні з процесом інж. Воробця, тепер редактором „Нового Села“?

5) Щодо участи селян у Раді „Сіл. Господаря“, то треба пояснити, що Рада складається: з 7-ох представників центральних кооперативних установ (в тім 3-ох аґрономів), 5-ох представників філій „Сіл. Господаря“, 3-ох аґрономів, одного представника жіночої центральної орґанізації і 2-ох представників кружків „Сіл. Господаря“. Склад Ради для центральної установи, яка обєднує не членів-селян, а філії і кружки і яка співпрацює з кооперацією та живе її грішми — аж надто добрий. У Раді є 4-ох практичних господарів і 6 аґрономів; фаховість її праці є запевнена; перед демаґоґією не оборонить її ніхто і тоді, як булоб там навіть 18 селян. При цім треба згадати, що радні покривають самі кошти поїздок на засідання, а Т-во не признає ніяких дієт; тому честь бути радним є звязана теж з видатками, на які „Нове Село“ таке дразливе. А на такі видатки „Сіл. Господар“ грошей не має. Рівночасно треба ствердити, згідно з правдою, що Т-во „Сіл. Господар“ ніколи не відмовлялося від громадської контролі, ані від неї не відмовляється, чого доказом, що на кожні Заг. Збори предкладає Контрольна Комісія докладне звідомлення з провірки праці проводу Т-ва. А ця Контрольна Комісія вибрана чейже самими Заг. Зборами.

Щодо зуживання майна Т-ва, то його робиться за згодою Заг. Зборів, які ухвалюючи

бюджет, щороку визначують Раді і Президії рамці його уживковання.

Такі виснення на памяти, диктовані хіба злою волею і особистим невдоволенням редакторів „Нового Села“, які хотілиб зробити його загальним невдоволенням селян. Однак наперекір цьому селяни набирають все більше довіря до своєї організації, чого доказом і останні збори, про які пише „Нове Село“, що були бурливі, а де селяни дали належну відправу нинішнім редакторам „Нового Села“, котрі бурю викликали.

А тепер про тих, що „...відчувають потреби села...“ „Нове Село“ заложили і редагують (як про це каже їх обіжник) пп. агрономи Воробець, Охрим, Созанський і Охримович. Перші три є поза рямцями „Сіл. Господаря“ — через особисті справи. До того Воробець з відомим, корисним є матеріяльні вислідн для нього, а стратою для Т-ва процесом. Останній з них (Охримович) виступив тільки вперше в складі сумної слави „комітету“ в минулому році й підписував за чього. Ніхто його при агрономічній праці не бачив. Зате попередні три редактори, відомі з бережения „селянських“ інтересів, про які так розписуються перед зборами „Сіл. Господаря“. Інж. Охрим є головою Н. Ради „Спілки Укр. Агрономів“, інж. Воробець — головним її директором, а інж. Созанський членом Н. Ради. Ця рада прийшла після усунення з ради „Спілки“ „ворогів“, що хотіли співпрацювати з організованими нашими кооперативними установами і не хотіли лаяти всіх і вся, як це зробили вони по останніх зборах „Сіл. Господаря“.

Ті самі панове, що тепер розпинаються над „легкодушною господаркою“ і знов виступають проти тих, що буцім то „не розуміють“ інтересів села і „ширять заразу“, довели Спілку Агрономів до руїни і сьогодні платять вже селяни (про яких вони „дбають“!) вдруге за вже давно викуплені векслі, як про це повідомляють з Дрогобича, Волині й інших околиць. РСУК вважав за відповідне виключити цю „Спілку“ з членів (перший випадок виключення за лиху господарку!) тому, що її праця йде проти закону і статуту. А рівночасно „Нове Село“, ведене теперішніми проводирями Спілки Укр. Агрономів, роздирає ризи над „кривдою“ селянства.

Нехай наше селянство побачить раз правдиве обличча цих „реформаторів“ нашого хліборобського світу та нехай дасть їм належну відправу за „бережения“ селянських інтересів. Таких людей треба вже раз привести до порядку як з уваги на загально-громадський інтерес, так окрема ще й з уваги на добро і добре імя агрономів, яких коло 30 працює в повнім згоді зі „Сільським Господарем“.

—o—

ЗАКАРПАТТЯ.

Культ Шевченка.

У всіх важніших місцевостях Закарпаття уладжено цього року ювилейні концерти в честь Шевченка. Культ нашого генія проникає вже й на села. Ось у великодному (15) числі ужгородської „Свободи“ читаємо описи Шевченківських свят у селах: Вишне Студене, Старе Давидково, Вишна Апша й ін.

Зїзд учителів-українців.

На день 2. травня ц. р. назначений зїзд закарпатського учительства т. зв. народовецького напрямку, яке має своє станове товариство (Учительське Т-во Підкарпатської Руси в Ужгороді) і свій орган-місячник „Учительський Голос“ (до речі: дуже добре редагований!). Зїзд (одночасно й Заг. Збори Учительського Т-ва) відбудеться в Ужгороді.

Зі Спортового Клюбу „Русь“.

Популярний Спорт. Клюб „Русь“ в Ужгороді відбув 1. III. ц. р. свої річні загальні збори, на яких вибрано нову управу у складі: д-р Е. Бачинський — голова, С. Ефремов, Н. Крайняк, д-р А. Бескид, П. Сова, С. Федор — заступники голови, Е. Небесний — секретар, Ю. Дамаський — касієр, А. Лавришин і д-р А. Марків — завідуючі секцією коп. мяча, М. Горощак — зав. теннісовою секцією, Н. Лацанич — зав. атлет. секцією, д-р М. Бращайко — адвокат, д-р Г. Даніелович, д-р А. Бращайко і д-р Петрецький — лікарі, Е. Бокшай і п. Барань — журналісти.

В дні 19. ц. м. розіграла „Русь“ перші мячеві змагання в цьому сезоні за мистецтво Закарпатської України і Сх. Словаччини зі С. К. „Хуст“, які виграла 12:1. Справоздавець „Свободи“, пишучи про ці змагання, заповідає, що „Русь“ у своїй окрузі здобуде в н. р. знову мистецтво.

Померли.

В Ужгороді помер ректор богословської семинарії, канонік **Андрій Карцуб** (1864—1931). — Майже одночасно помер **о. Василь Волошин** (1863—1931), двоюродний брат о. Августина Волошина.

З сойму.

Відкинення внесення заяви недовіря для маршала. — Внесення заяви недовіря для уряду.

24. квітня на засіданні сойму марш. Світальський оголосив, що сойм приступає до голосування над заявою недовіря для маршала сойму, тому просить віцемарш. Четвертинського (Кл. Нар.), щоб він головував.

У голосуванні внесення над заявою впало. Щоби повідомити про це Світальського, віцемаршал зарядив однохвилеву перерву. Опозиція виходить на цей час із салі. Війшов марш. Світальський. Тепер сойм приступає до нарад над ратифікацією позичкової умови.

Після дискусії закон про позичку приняли в 2. і 3. читанні.

На тімже засіданні Клюб Народови поставив внесення, яке домагається, щоби сойм ухвалив, що на осн. 57. уст. конституції домагається уступлення ради міністрів, а це тому, що маршал сойму сказав, що розпорядок президента про скликання надзвичайної сесії означує денний порядок сесії та не не згодився доповнити денного порядку попереднього засідання сойму. Уряд не заперечив тієї заяви маршала сойму, а уряд на осн. 25. уст. конст. є відповідальний за розпорядки президента. Уст. 25. конституції про звичайні і надзвичайні сесії не має ніяких основ до обмеження прав сойму та сенату; введення такого обмеження є ломанням конституції вик. владою. Уряд не може оволодіти госп. положення і старається оминути критику нар. представництва. Уряд незгідно з конституцією виминає контролі, до якої на основі конституції покликаний є сойм. Тому домагання уступлення уряду на осн. 57. § є обовязком сойму.

Внесення це зголошено як нагле. Як зачувати ББ голосуватиме за наглістю, щоби потім у поіменнім голосуванні його повалити.

Марш. Світальський визначив суботнє засідання на розглянення внесення Нар. Клюбу.

Літньої сесії сойму не буде?

З проурядових кол впевняють, що найближча сесія сойму відбудеться щойно пізною осінню. Буде це звичайна сесія для ухвалення бюджету.

ВИЛЬНО ПІД ВОДОЮ.

Вода в ріці Вілії підноситься безупину. Вода залила у Вильні багато домів і дійшла до арх. собору. Два доми при вул. Піярській малощо не завалилися. Піоніри укріпили їх линвами. При Мечетовій вул. завалилася стіна гарбарні. В ночі бачили як вода несла кріклі сел. хат, стіни, вікна, двері, домашню обстановку. Комунікація на залитих вулицях відбувається човнами. У Вілії потонув хлопець і гімн. учень, що хотів ратувати того хлопця. У Виленщині евакували багато сіл.

ВИБОРИ ДО ЕСП. ПАРЛЯМЕНТУ.

Еспанська рада мін. постановила, що вибори до конституанти відбудуться між 21—26 червня. Пасивне виборче право матимуть 23-літні горожани.

ҐАНДІ ХОРИЙ.

З Бомбаю повідомляють, що Ґанді тяжко занедужав. Тому може й відложать конференцію круглого стола, що мала відбутися при участи Ґанді в Льондоні.

ВІДГУКИ ДНЯ.

ПОНАД ГОЛОВИ.

Богато тепер говориться про українсько-польську угоду. В пресі, в каварнях, на всяких ґербатках, кавах і інших напитках. Польська преса завела навіть осібні рубрики, а люди всілякого крою і масти висказують свої думки, подають проєкти, важать можливости.

Сусідські проєктодавці висувають один страшак: Погодитися з руским народом понад голови української інтеліґенції. Думають, що це приводить до білого страху всіх наших політиків, які за всяку ціну будуть старатися не допустити до цього.

Спробуймо собі відтворити цю „жахливу" можливість.

Щоби можна було говорити з руским народом треба перевести вибори делеґатів на угодовий конґрес. Алже не будуть польські угодовці їздити від села до села і провадити переговори з кожним і кожною.

Значить — треба виборів. При виборах треба булоб звернути увагу, щоби в делеґати не проскочив якийсь непримиримець з „Лугу", „Сокола", „Просвіти", чи навіть дикий. При зорґанізованім виборчім апараті може це повестися бодай у такій мірі, як повелося „одинці" при соймових виборах.

Врешті— делеґати вибрані, місце і час переговорів назначені, всі ждуть.

Починається.

Виступає Стронський чи інший Левенгерц:

— Представники руского (може й навіть: українського! — прим. автора) народу! Ми зібралися тут, щоби зробити кінець незгоді, яка панує між двома братніми народами.. (звертається до делеґатів) Чи правду кажу?

— Правда, свята правда!

— Незгода руйнує, згода будує. Правда?!

— Ой, ци не правда!

— Досить і вам і нам того. Подаймо собі руки і жиймо в згоді, як добрі сусіди. Чи правду кажу?

— Як з книжки читаєте, пане, як з еванґелія!

— Отже бачите, дорогі мої, високоповажані делеґати. Скажіть тепер, яка ваша думка, які жадання ставите до нас.

1. Делеґат:

— То, що нам пан сказали, то чисто все правда. Згода ліпша, як незгода.

2. делеґат:

— І як так думаю, що ліпше жити в згоді. Ней буде кінець тій сварці. Воно, рахувати, нам на користь не виходить, а вам тим овшім. Ми з радою душею до угоди приступаємо.

— Браво, панове представники! Бачу, що з вами лекше договоритися, як з вашою інтеліґенцією. Нема в неї того щирого серця, що в вас.

(Делеґати кивають головами.)

— Ще нині ми закінчимо діло і здивуємо цілий світ. Нехай дрожать усі ті, яким залежить на нашій незгоді.

(Делеґати потакують.)

— Якіж ваші домагання, панове делеґати.

1. делеґат:

— Та що, ми, прошу пана, люди невчені, то й не знаємо так документно, що, як і куди. Але я собі міркую, щоби було справедливо. Так щоби ми не брали вашого, а ви нашого?

— А як ви це розумієте?

1. делеґат:

Так, як ніби пан казали.

— Ах так! То дуже добре. Чи всі за тим?

Делеґати:

— Всі, всі!

(Аранжери затирають руки, делеґати потакують.)

— А тепер, панове делеґати, будемо підписувати угоду. Чи згода?

Делеґати:

— Згода, згода!

(Всі: аранжери і делеґати вдоволені.)

— Отже підписуйте, пане господар.

1. делеґат:

— З радою душею... Але що, прошу пана, скаже громада? Громада, рахувати, великий чоловік, а я що? Пару морґів поля та й тільки. Та про мене, як підпишуть всі то й я!

2. делеґат:

— В мене того не купити, я би підписав, але чи я знаю, що мені в селі скажуть?! Ануж, даймі на то, не згодяться.

3. делеґат:

— Ей, прошу пана, коби то було перед війною. То ми зналиб, що до чого. Але тепер народ не той, кожний своє. Той сюди, той туди. Тим то й не можу. Хіба, що всі.. тоді вже й я.

(Аранжери схвильовані, делеґати потакують.)

— Чи всі так думають, як ці три?

Делеґати:

— Всі, всі!

(На тім кінчиться конґрес. Делеґати розїзджаються, але вже на власний кошт.)

Галактіон Чіпка.

ПОДЯКА.

В дні 20. ц. м. скінчилася перед судом присяглих у Львові моя карна розправа, що тягнулася повних 5 (пять) днів (45 годин). Моєї оборони піднялися ласкаво Вп. Панове Меценаси: д-р Володимир Старосольський і д-р Марітчак Олександер зі Львова, сенатор д-р Антін Горбачевський з Чорткова, посол д-р Володимир Загайкевич з Перемишля, посол д-р Ярослав Олесницький з Золочева і посол д-р Степан Біляк з Городка. *Всім моїм Панам Оборонцям складаю щиру подяку за їх безкорисний труд.* Зокрема дякую щиро Вп. Панові Оборонцеві *д-рові Степанові Шухевичеві, як провідникові оборони*, за сорокпятьгодинну дуже тяжку працю впродож цілої розправи і за виголошення знаменитої, тригодинної промови, і *д-рові Володимирові Старосольському*, що з малими перервами (спричненими голодівкою політичних вязнів українців), брав дуже діяльну участь у цілій розправі.

Іван Ліщинський.

б.посол і берестейський вязень.

Львів, Бриґідки, дня 22. квітня 1931.

Зі сцени й естради.

Вечір В. Хенкіна.

Другий вечір феноменального мистця Віктора Хенкіна пройшов знова із сензаційним успіхом у салі, переповненій публикою. Знова можна було переконатися, що тільки ґеніяльна всесторонність акторських та вокальних прикмет дає йому змогу з такою мікроскопійною докладністю передавати характеристику поодиноких відтворюваних ним типів, і таким робом вірно і всеціло вглиблюватися у відповідну, часто крайньо контрастуючу психічну атмосферу. Кожна його пісня — це сконденсована, в мініятурні рямки унята драма. Як я вже в попередній нотатці про Хенкіна зазначив, його мистецтво є приступним і для „широких" мас. Але його великою заслугою є те, що він глядачеві чи слухачеві навіть з примітивними чи невиробленими мистецькими поглядами отвирає очі на те, що саме є справжнє мистецтво у відріжненні від банального чи дешевого ефектярства.

І тим разом українська точка мала найбільший успіх. Цікаво буде нам познайомитися з оцінкою тої точки музичним референтом „Курєра Львовского", який у повних, правдивого захоплення для Хенкіна замітках, пише між іншим ось що: „З програми другого вечора пісень найвище поставлю пісні українські, яких темперамент і настрій є найближчі душі Хенкіна. Віяла від них така правда, така досконала плястика, такий знаменитий жест і міміка, що ту точку репертуару можемо назвати сміло незрівняною".

До тих глибоких мистецьких вражінь, якими обдаровує нас Хенкін, причиняється у значній мірі дир. Т. Ридер, який з незвичайною вразливістю слідить за інтенціями Хенкіна і який виказав стільки пруживости й виробленого смаку, що його музичний супровід можна назвати гідним Хенкінівських креацій.

Третій і останній вечір Хенкіна, на якому він відтворить знова цілу низку українських пісень, відбудеться у вівторок, 28. квітня в салі польського Музичного Т-ва.

В. Барвінський.

При зміні адреси просимо подавати й стару адресу.

НОВИНКИ

— **Заходом „Українського Т-ва Прихильників Мистецтва" у Львові**, відбудеться в неділю дня 26. квітня 1931 р. в год. 10. рано прогулька на виставку картин бл. п. проф. П. Холодного. З рамени Т-ва пояснюватиме п. проф. Магалевський. — Виділ Т-ва запрошує ВП. Членів і Гостей взяти участь у цій прогульці. Збірка: неділя, 26. IV. год. 10. рано в „Національнім Музею" у Львові, вул. Мохнацького ч. 40. — **Виділ.**

— **З огляду на те**, що деякі часописи подали неточні оповістки відносно салі, де ітимуть дальші вистави „Нового Вертепу" — подається щераз до відома, що найближчі 2 вистави „Нового Вертепу" в суботу 25. і в неділю 26. ц. м. **відбудуться в салі „Ремісничої Палати", при Стрілецькій площі.** 1906

— **До історії одної ревізії.** Повідомляють нас з Винник: До Підборець, львівського повіту, прийшла позавчора поліція з Винник і почала в домі Михайла Палажія основну ревізію. Поліцаї перевернули у нього бібліотеку, порвали всі українські книжки, а сокільські книжки та сокільську шапку сконфіскували. Забрали також чомусь трокар для пускання крови худобі. Білизну понищили. Відходячи, поліцаї загрозили, що коли прийдуть другий раз, то в домі не сміють застати ані одної української книжки. Крім того поліцаї лаяли жінку Палажія (німкиню), чому вона вийшла заміж за гайдамаку і чому хрестила діти в церкві, а не в костелі, при чім кидали на адресу українців найогидніші слова зневаги. Палажієві наказали при відході зголоситись на поліції та справити собі заздалегідь ґумові нирки...

— **Арештування.** Дня 22. квітня поліція в Бережанах арештувала ученика IV. ґімн. кляси Петра Романчукевича. Йому закидали переховування зброї. — Далі арештували в Бережанщині: Андруха Розчіпка, Ів. Ярему й Середу з Лапшина; Штепованого, Коралишина, двох братів Мрочків з Гинович; Федора Гевка, студ., Петра Турчина, уч. 8. кл. ґімн.; Борика з Вербова; Ів. Макарова з Лісник; Ром. Дубницького зі Стриганець; Михайла Бідулу з Бережан. У Серниках (пов. Рогатин) арештували Степана Бориса.

— **Вийшли на волю.** З бережанської тюрми вийшли на днях на волю: Михайло Павлишин зі Саранчук (який просидів у тюрмі чотири місяці) та Їлько Сирота з Дібща (який просидів 6 місяців). Його випустили за кавцією. Обох в поліційнім слідстві були тяжко побили.

— **Намагане самовбивство вязня.** В поліційних арештах при вул. Яховича арештований

Адам Габнер пробив собі ножем груди в околиці серця. Його арештували під замітом волокитства і тому, що слідство тягнулось на його думку надто довго, він попав у такий нервовий розстрій, що хотів відобрати собі життя. Адама Габнера урятували і звільнили.

— **Самовбивство в лічниці Каси Хорих.** У Варшаві в лічниці Каси Хорих оперували вагітну жінку урядовця Софію Цабжицьку. Операція вдалась, але Цабжицька була так поденервована операцією, що незамітно вийшла в ночі на коритар, скочила з вікна другого поверху і згинула.

— **Чим є Бемберг?** Нестримною ходою зєднав собі штучний шовк Бемберг серця всіх людей. Хто з нас не знає панчіх Бемберг і прекрасних десеневих матеріялів на костюми? Не лише у нас, але й в цілім світі матеріял Бемберг уважають за ідеальний волокняний матеріял на вбрання для елеґантної пані, а само слово Бемберг стало синонімом найвищої якости. Звідки походить цей шляхотний продукт? Витворюють його штучно в величезних заведеннях Акц. Т-ва Й. П. Бемберг у Німеччині, Америці, Франції і Італії, а незабаром нові великі фабрики в Англії і Японії почнуть покривати величезні світові потреби Бембергу. День і ніч, невпинно, працюють заведення Бемберга, перетворюючи при помочі скомплікованих хемічних маніпуляцій бавовну та штучний шовк Бемберг.

Ясна річ, що продукт такого великого значіння мусить виказувати незрівнані прикмети. Справді маємо тут тканину, що виріжнюється спеціяльно своєю високовартісною якістю. Матеріял Бемберг не зміняється в пранні, варенні, має надзвичайну тревалість, а при тім є еластичний і гигієнічний в ужитті. 1902

— **Також і на теперішний весняний і літний сезон засобила Дель-Ка свої філії найновішими моделями мужеської обуви в найліпших якостях, по нових одноцільних цінах 19·50, 22·50, 24·50, 29·50. Диви оголошення на стор. 3.**

З судової салі.

ТРАГЕДІЯ У ЗАКОПАНСЬКІЙ ВІЛЛІ ПЕРЕД СУДОМ.

В процесі Богдана дня 24. ц. м. важні були зізнання свідка *Антона Загайкевича*, брата покійної Олени Богданової. Він схвильовано потвердив, що Константин Богдан був ледачою людиною. Зразу дуже любив жінку, потім зненавидів і тоді то він почав пити, тратив гроші, а його жінка часто скаржилася свідкові, як братові, що чоловік її бє та зраджує, їздить з коханками до Яремча.

Другий брат убитої Олени Богданової, о. *Корнило Загайкевич* з Рудна, відмовився зізнавати.

Свід. Іван Реман, прокурент фабрики „Арма", де працював Богдан, зізнає, що Богдан мав любовницю, жінка була дуже заздрісна та слідила за ним. Це злостило Богдана, і він нарікав на заздрість жінки, а навіть раз покинув жінку і мешкав окремо, бо не міг стерпіти її заздрости й дорікання. Богдан часто переривав працю в „Армі", біг до телефону, й розмовляв з якоюсь любовницею. Раз один з урядовців „Арми" увійшов до кімнати Богдана, побачив там його і товаришів забави серед розпустних жінок, і засоромившись тими сценами, які там доглянув, цей урядовець утік назад. Покійна Олена була людиною лагідною, спокійною. Часто нарікала, що чоловік для неї байдужий і злий. Константин Богдан був людиною вибуховою, супроти підчинених дуже строгий, навіть брутальний, супроти зверхників був чемний, услужливий. У фабриці „Арма" була така кімнатка, до якої Богдан мав ключ: туди він приводив собі жінок, а потім власник дому відобрав ключ і закрив згаданий вхід до тієї кімнатки, бо завважав, що Богдана відвідує забагато жінок. Раз Богдан говорив свідкові, що його жінка звідкись дістала револьвер, і хоче застрілитися. Богдан забрав цей револьвер від жінки і сховав. Потім Богдан купив собі автомобіль і їздив з жінками, а відтак продав. Свого часу з бюрка Богдана пропали в таємничий спосіб усі листи від його любовниці Яворської, і були чутки, що це жінка Богдана вкрала листи зі заздрости, щоби їх прочитати. Але в дійсности ці листи забрала сестра Богдана, щоби вони не дісталися в руки покійної Олени. Богдан завжди мав гроші, і позичав другим долари на проценти.

Свід. д-р Станислав Коссовський, директор фабрики „Арма", зізнає, що коли приймав Богдана до фабрики, не знав, що він українець, бо Богдан до цього не признався, сказав лише, що був при війську, а при якім, не сказав, і всі у фабриці думали, що в польській армії. Зразу Богдан працював добре, потім поводився цинічно, грубо і робив вражіння малоінтелігентної людини. В розмові з жінками вживав грубих дотепів і був вульгарний. Раз свідок на забаві в кімнатці Богдана застав підпиту дівчину на ліжку, без пантофелька, і застидавшися, утік. Богдан все мав знаки з жінками „ліпшої сорти".

Розправа триває далі. Присуду можна сподіватися завтра.

СПОРТ

Україна-Світезь.

Змагання цих дружин за мист. А-кляси відбудуться в неділю 26. ц. м. на площі Сокола-Батька. Початок: год. 11. передпол. Попередять змагання резерв за мист. Б-кляси.

Недільні змагання.

В неділю 26. ц. м. відбудуться такі змагання за мист. Ліґи: Чорні-Лехія (на грищу Погоні), Висла-Польонія у Кракові, Краковія-Леґія у Кракові і Варта-Погонь у Познані. — За мистецтво львівської А-кляси: Гасмонея-Сокіл II, Ресовія-Польонія у Ряшеві і Погонь-Ревера у Стрию.

Біг навпростець соколів.

В неділю 19. IV. Сокіл-Батько зорганізував біг навпростець на віддалення 3 км. Участь брали: Сокіл-Батько, Сокіл IV. і Сокіл-Голоско. Учасників 10. Перший до мети прибіг Волода (С-Б.) в часі 12 м. 5 с., другий Остапенко (С-Б.) 12 м. 24 с., третій Шевчук (С. IV) 12 м. 35 с., за ними Чухрай (С.-Голоско), Чузюк, Ів. Петрина, Горбовий, Л. Петрина, Білостоцький. Один учасник у половині траси відступив. Організація бігу була добра, на жаль, вислід (12.5 м.) дуже слабий.

Міжнародні дужання в цирку.

19-ий день змагань мав знову свою сенсацію. Жид Пошоф, який досі був у Львові непоборним, програв супроти брутального Сен-Марса, головно через необережність. У 32-ій хвилині, коли Пошоф почав суперечатись з суддею, Сен-Марс використав його розсіяність і схвилювання та поклав несподівано на обі лопатки ззаду. Судді мусіли формально признати перемогу Сен-Марсові, тому, що атлетові підчас змагань розмовляти не вільно. Публика сильно протестувала. Боротьба українця Судакова з Ягом була без висліду. Монгол Вайнура переміг у 25 хв. хорвата Стібора задушливим краватом. Болгарин Мартинов дав раду полякові Ґурському вже в 5-ій хв., а німець Кляй („чоловік-ґума") француза Ле Фавра в 12 мін.

В суботу борються: Штекер з Сен-Марсом, тому, що Штекер не приймає признаної йому перемоги попереднім разом, Вайнура-Кляй, Стібор-Судаков, Сасорський-Мартинов і рішаюча Яго-Пошоф.

—o—

✝ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

о. Ізидор Глинський, парох в Буцневі, пов. Тернопіль, вислужений декан микулинецький, помер в Буцневі дня 20. квітня 1931, проживши 71 літ. Покійний був одним з найбільше культурних та освічених священиків старого покоління і характерним та діяльним громадянином. Похорони відбулися в Буцневі дня 23. квітня 1931 р. при великій участи духовенства, відпоручників тернопільських товариств і селян. В. Й. П.!

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 24. квітня 1931 року: масло експортове і десерове пріма 4·30 зол., за кільо; літра молока 28—29 сот.; літра сметани 1·40 зол., копа яєць 5.30—5·40 зол.

Тенденція на масло знижкова.

Косметичний куток.

Замітка: В останніх часах появилося безліч всяких косметичних препаратів і не диво, що ставимося до них скептично навіть у випадках, де маємо до діла з дійсно добрим ліком. Наведені міркування знаного в наук. світі спеціяліста доказують, що середник, про який йде мова, покищо дійсно одинокий у лікуванні випадання волосся й лисіння.

Проф. унів. Д-р мед. R. Polland, Graz.

Випадання волосся, його причини і нові способи лічення. (Уривки німецької статті в урядов. органі „Mitteilungen der österreichischen Aerztekammern und der Landesorganisationen der Aerzte, Wien 1930, Mai, Heft 5. (Звідомлення австрійських лікарських палат і краєвих лікарських організацій. Відень).

„... Ці три кола, це 200-кратні мікроскопійні побільшення *складових субстанцій* волосся: *цистини*, *тиросини*, і *трифтофани*. Цистина, по аналізі Гефтера, — це *ферментуюча*, побуджуюча ріст субстанція. Має вона в собі великий відсоток т. зв. *звязаної сірки*. Склад *тиросини* означив Burow та вказав на її важну ролю для волосної ткані.

Врешті біохемік (лавреат Нобля) Гопкінс відкрив у **трифтофані** незвичайно важну сполуку для творення комірок волосся..

...При лїченню випадання волосся, чи там лисінню, — треба *доставити* волосовим корінцям (железам) ці три субстанції.. Це може відбутися в двоякий спосіб:

1) *внутрішньо*, через заживання ліку Humagsolan Д-ра Zuntz-а. На жаль для людей цей середник непрактичний, бо тоді людина обростає на **цілому** тілі. (Зате знаменитий для звірят пр. **овець**, для пороссту *вовни*).

2) **зовнішньо**, через *безпосереднє* натирання *вилисілого* місця, отже *льокально*. Діло тут у винайденім д-ром Weidner-ом лїченню Silvikrin-ом. *Має воно на меті безпосередньо доповідити волосовим корінцям розпущені в розчині субстанції, добуті з самогож людського волосся.*

Думка вживати людське волосся у формі *розпущеного розчину* не є зовсім нова і виринала подекуди вже давніше Пригадуємо собі, як тому 20 років Проф. Д-р Kreibich, тоді ще шеф грацької клініки, пробував витворити з рогових субстанцій такий середник. Перед кількома роками зайнявся ближче цією проблемою Проф. Д-р Kapp. Щоб шкіру голови зробити здатнішу до всисання свого рогового розчину, поручає натирати її вперед *флюідом* (розчином) *пепсинових солей*. Цей проект походить теж від Д-р Unna. Д-р Weidner вживає при кураціі Silvikrin-ом алькалі (основну хемічну сполуку), що змягчує кератину. Сірка є получена в Silvikrin-і *органічно* у формі сіркових альбумозів. При натиранню (голови) вона in statu nascendi увільняється, отже ділає дуже інтензивно. Як виказує аналіза хеміка Д-р Aufrecht-а, є крім цього в Silvikrin-і 17·55 % *вязаного товстого квасу*, gebundene Fettsäure (така хемічна сполука). До лїчення Silvikrin-ом слід уживати поданого Д-р Weidner-ом, як приготовляючого середника Silvikrin — Shampoon-у. Він має в собі: 32·4 % natrium bicarbonicum, 65·75 % вязаного товстого квасу (Fettsäure), 0·12 % органічно вязаної сірки, зате *ніякої* соди і спіритусу, бо ці подразнюючі складники Д-р Weidner відкидає.

Беручи все разом маємо в Silvikrin-і Д-р Weidner-а розчин, який: 1) містить у собі *основні* (первні) продукти людського волосся, 2) творить при втиранні *лисоцінний алькалі*, щоб змягчити рогові й білкові складники, 3) має сильні *протибактерійні* середники, 4) спричинює *кращий обіг крови* цілої шкіри голови. Частіше вживання Silvikrin флюіду очищує насірок від луски й товщу. Флюід накрапляється на голову щодня рурочкою і міцно розтирається.

Теоретичні підстави, на яких побудована метода лїчення Silvikrin-ом, потверджені практичними дослідами і практикою, дають надію, що Silvikrin викаже себе в неоднім випадку випадання волосся, як *практичний і добрий* середник. Треба тільки ще більше дослідів.

„Між іншим я виконав минулого року такі досліди на багатьох особах. Всіх випадків не міг докладно прослідити, але між ними є кілька з мого постійного, безпосереднього оточення, які я міг особливо докладно й постійно оглядати. *Один випадок, це 63 річна пані, що виказувала* Alopecia praesenilis (передчасне випадання волосся), який не так легко надибується між жінками. Над чолом і переділом не було майже ніякого поросту. Такі випадки дають, як відомо, злу прогнозу. Всеж-таки для досліду я довший час переводив курацію Silvikrin-ом, поки на досі зовсім лисих місцях не появився *пушок*, який зміцнів. Наводжу цей випадок, в якому всяке лїчення заводить. Тоді й Silvikrin не може нічого змінити. Всеж таки новий пушок (мох) доказує, що Silvikrin *є в силі побудити волосові корінці до інтензивнішого функціонування хочби при кінці їхнього животіння.*

Рівночасно лічив я 40-літнього сина тої пані. Типічний випадок: *до 30 років великий ріст, пізніше скора втрата, тепер вже далеко вилисілі кути з обох боків а крім цього лисина в розвою від чола до гори, зі слупим мохом.* Насірок ще не завмер; ще міг би творити волосся. Цей, властиво дуже невідрадний стан, при якому найріжноманітніші способи лїчення не довели до нічого — виказував вже *після короткого часу лічення* Silvikrin-ом *не звичайний, просто неймовірний вислід.* (До речі лїчення переведено незвичайно совісно, почасти під моїм наглядом):

Волосся почало скоро й буйно виростати, було спершу мохувате, одначе більша частина росла в довгі групи й ставала міцнішою. Ці волоси є тепер приблизно 8 м. довгі і згустішали особливо на границі чола так, що через те можуть закривати лисину. Але і в цьому випадку лікування прийшло кілька років *запізно*.

В інших випадках були це вже менші недомагання. Я, на жаль не мав нагоди їх ближче доглядати, всеж таки вислід був добрий. Волосся заедно кріпшало й росло.

Хоча число моїх дотеперішніх обсервацій та дослідів не є надто велике, всежтаки можу сказати, що їхній вислід меншебільше, *відповідає сподіванням, на підставі теоретичних міркувань на* Silvikrin. *Я занотував виразне збільшення поросту волосся в усіх випадках* що тільки сяк-так давали вигляди. — Успіх, що при *малих* вислідах *інших* середників, — всежтаки *впадає в очі*. При чому не можна промовчати, що при моїх вище згаданих випадках лікування було доволі *спізнене*. Я вірю, що на майбутнє успішне ділання Silvikrin-у щойно тоді викажеться вповні, *як з лікуванням почнеться вже тоді,* коли ще *не почалося надто помітне випадання волосся*. Тоді крім згаданої прикмети набере Silvikrin ще *другої*: його ділання буде теж *запобігаюче*"..

Стільки Проф. Полянд. — Недостача місця не дозволяє продовжувати цю статтю. Хто тією справою ближче цікавиться, нехай допише на купоні „auch den Abdruck des Artikels von Prof. Dr. Polland in Mitteilungen". Вишлеться даром відбитку цілої статті, величини 8 сторін.

Як ВВ. Читачам відомо фірма Silvikrin-Vertrieb зі своїми осідками в *Берліні, Відні, Брукселі і Данціґу* висилає лік Silvikrin в трьох видах 1) порошок (schampoon), 2) воду до волосся і 3) флюід (густу теч) *поєдинчо* або все *разом* під назвою „Silvikrin — *курація в комплеті*". Виповнений купон (на розі відворотної сторінки) прошу висилати в коверті пошт. значком на подану адресу. Вишлють Вам *даром* крім відповідних поучень прібку д... Вживання цієї доби. *Вдоволені!*

Театри.

Великий Міський Театр:
Субота. 25. квітня, година 3·30 попол. Попис хореографічної школи Фалішевського; година 7·30 веч. „Масковий Баль“.
Неділя, 26. квітня, година 3·30 попол. „Лялька“, оперетка Авдрана (ціни знижені); година 7·30 веч „Вікторія і її гузар“.
Понеділок, 27. квітня, година 7·30 веч. „Вікторія і її гузар“.

Театр Ріжнородностей (в Нар. Домі):
Субота, 25. квітня, година 7·30 веч. „Спір за сержанта Грішу“.
Неділя, 26. квітня, година 3·30 попол. „Як стати багатим і щасливим“; година 7·30 веч. „Спір за сержанта Грішу“.
Понеділок, 27. квітня, година 7·30 веч. „Спір за сержанта Грішу“.

Малий Міський Театр:
Субота, 25. квітня, година 7·30 веч. „Інтерес з Америкою“.
Неділя, 26. квітня, година 7·30 веч. „Інтерес з Америкою“.
Понеділок. 27. квітня, година 7·30 веч. „Інтерес з Америкою“.

Кіна.

АПОЛЬО: Звукова фільма „Зведена“ (Маліцька, Зб. Саван).
КАСІНО: Звукова фільма: „Анна Хрісті“ (Грета Ґарбо).
КОЛЬОСЕИ: „Насолода небезпек“ — (Гар. Льойд), „Студент“ (Род ля Рок).
ЛЕВ: Звукова фільма „Вічні дурні“ (в жидівській мові) та додатки.
МАРУСЕНЬКА: Звукова фільма „Пострах сальонів“.
ОАЗА: Звукова фільма: „Украдене зазіхання“.
ПАЛЯС: Звукова фільма: „Злодій... кохання“.
ПАН: Звукова фільма: „Поручник Арман“ (Рам. Новаро).
ПАСАЖ: „Чорний туз“. „Понад сніг“.
ПРОМІНЬ: „Сурми кохання“.
ФАТАМОРГАНА: „Льокомотива ч. 2393“ (Льон Чаней).
ХИМЕРА: „Дівча з U. S. A. (Анні Ондра).
СТИЛЕВЕ: „Вулиця гріху“ (Янінґс).
УТІХА: „Їх четверо“. „Дівча із Сінгапуру“.

Програма радіо.

Субота 25. квітня 1931.

Варшава (1411,8) 16·45 Куток для молодих музичних талантів. **Гельсінгфорс** (221,4) 18·45 Легка музика. **Берлін** (419) 16·05 Капеля Гутмана. **Рим** (441,2) 17·00 Концерт. **Прага** (486,2) 19·35 Дута оркестра. **Брюселя** (508,5) 21·00 Увертюри. **Відень** (516,3) 12·00 Концерт. **Будапешт** (550,5) 12·05 Циганська оркестра. **Харків** (937,5) 15·00 Концерт. **Ленінград** (1000) 14·00 Концерт для дітей. **Москва** (1481) 12·00 Концерт.

Неділя 25. квітня 1931.

Варшава (1411,8) 10.15 Богослуження. **Берлін** (419) 8.55 Богослуження. **Стокгольм** (435,4) 13.30 Військова музика. **Рим** (441,2) 21.00 Болгарська музика. **Гельсінгфорс** (453,2) 11.00 Концерт тріа. **Прага** (486,2) 8.00 Концерт. **Відень** (516,4) 11.05 Концерт. **Будапешт** (550,5) 17.10 Концерт діточого хору. **Харків** (937,5) 16.00 Концерт. **Ленінград** (1000) 15.00 Концерт.

Понеділок 27. квітня 1931.

Варшава (1411,8) 16.15 Програма для дітей. **Букарешт** (394,2) 16.00 Концерт. **Берлін** (419) 16.30 Капеля Каїша. **Рим** (441,2) 12.45 Легка музика. **Прага** (486,2) 16.30 Радіооркестра. **Відень** (516,4) 15.20 Концерт. **Рига** (524,5) 19.03 Музика. **Харків** (937,5) 18.00 Концерт. **Будапешт** (550,5) 12.05 Легкий концерт.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Неділя 26. квітня 1931.

10.15 Трансмісія з Катовиць, богослуження; 11.40 Трансмісія з Варшави; 12.00 Трансмісія з Варшави; 14.50 Трансм. з Варшави; 16.00 Програма для дітей; 17.00 Трансмісія з Вильна; 18.00 Концерт мандоліністів; 20.30 Трансмісія з Варшави; 21.05 Популярний концерт.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Кооператива „Укр. Театр“ у Львові — Укр. Нар. Театр ім. І. Тобілевича в Станиславові.
Сиятин:
25. IV. Ревія.
26. IV. Гетьман Дорошенко.
27. IV. Переїздить театр до Городенки. — Репертуар оголошений буде в слідуючих числах. 1873

Свято Шевченка на Клепарові. В неділю 26. ц. м. в год. 7. веч. відбудеться в читальні „Просвіти“ на Клепарові концерт у честь Шевченка. В концерті візьме участь хор „Бандуриста“. Вступ за добровільними датками.

Загальні Збори Туристично-Краєзнавчого Т-ва „Плай“ у Львові відбудуться в суботу 2. травня ц. р. в год. 5. попол. в салі Т-ва „Українська Бесіда“, Рутовського ч. 22. На денному порядку: 1. Відчитання протоколу з останніх Загальних Зборів. 2. Звіт уступаючого Виділу і заява про абсолюторію. 3. Вибір нового Виділу. 4. Внески і інтерпеляції. — **Виділ.**

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

ПОДЯКА.
Впов. Панові Юліянові Курковському, довголітному директорові Міського Похоронного Заведення, а тепер власникові такогож Заведення при вул. Собіського ч. 9 у Львові, за фахову пораду при перевезенню тлінних останків бл. п. д-ра Петра Береста з Торуня до Львова і безкорисну особисту інтервенцію в урядах і перед владою та за провід у похороні, уладженім військом, складає сердечну подяку **Родина.** Львів 24. квітня 1931. 1898

Ширіть наш часопис!

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“.
В [illegible] Видавничої Спілки „Діло“ [illegible]